

PROJEKTÖTLET

ALAPADATOK

A PROJEKT CÍME

Erdély nagy néprajzi tájai: Kalotaszeg néprajza

ÖSSZEFOGLALÁS

A projekt során a diákok kiscsoportos munkaformában ismerhetik meg Erdély egyik néprajzi tájegységét, Kalotaszeget különböző szempontokból. A megismerés szempontjai a néprajzi vizsgálatok központi témái: népzene, néptánc, hímzés, szövés (szóttések) és népi bútorzat.

A projekt célja, hogy Kalotaszeg néprajzi jellemzőiről 5 bemutató és online teszt készüljön.

TANTÁRGYAK KÖRE

ének-zene, hon- és népismeret, informatika, magyar nyelv és irodalom, tánc és dráma, természetismeret, történelem

ÉVFOLYAMOK

5. évfolyam

IDŐTARTAM

8 tanóra (8x45 perc)

A PROJEKT PEDAGÓGIAI ALAPJAI

TARTALMI KÖVETELMÉNYEK

Kerettantervek az általános iskolák számára, 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet 6. melléklete, 5 - 6. évfolyam alapján.

Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés (5 -6.évfolyam)

Tájékozódás a valóságban és a térképen (5. osztály)

Találkozás a múlttal (5. osztály)

Zenei reprodukció (5. osztály)

TANULÁSI CÉLOK

(Az 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet – a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről alapján.)

- Digitális kompetencia: Információkeresés és -értelmezés, adatok szűrése, válogatása és alkalmazása online adatbázisokból.
- Csoportmunka során együttműködés.
- Feladatok önálló végrehajtása.
- Időbeosztás kezelése.
- Anyanyelvi kommunikáció: fogalomhasználat, szövegalkotás és -értelmezés, szóbeli és írásbeli kommunikáció alkalmazása.
- Szociális és állampolgári kompetencia – határon túli magyarság történetének ismerete.
- Esztétikai kifejezőképesség.

A tananyag célrendszerét kifejtő kérdések

Alapkérdés:

- Mik Kalotaszeg néprajzi tájegység jellemzői?

Projekt szintű kérdés:

- Hogyan mutassuk be Kalotaszeg néprajzi jellemzőit?

Tartalmi kérdések:

- Mik egy tájegység néprajzi jellemzői?
- Hogyan lehet információt találni ezekről a témákról?
- Hogyan lehet a talált információkat rendszerezni, bemutatni?
- Hogyan lehet a bemutatás után ellenőrizni azt, hogy az információ átadása megtörtént-e?

ÉRTÉKELÉSI TERV

AZ ÉRTÉKELÉS IDŐRENDJE

A PROJEKTMUNKA MEGKEZDÉSE ELŐTT	MIALATT A TANULÓK A PROJEKTEN DOLGOZNAK ÉS FELADATOKAT HAJTANAK VÉGRE	A PROJEKTMUNKA BEFEJEZTÉVEL
<p>Kötetlen beszélgetés a foglalkozásvezető irányításával: elvárások, jóslás a cím alapján. Képességek, előzetes tudás összegyűjtése.</p> <p>TKM táblázat (padlet.com)</p> <p>Tájékoztató a projektzáró tesztekéről</p>	<p>Tanulói értékelés: Hogy éreztem magam – 3-as skálán</p> <p>Tanári értékelés: Szóbeli visszajelzés</p> <p>Kirakós darabok a csoportnak a teljesítmény alapján (időkezelés, feladat teljesítése, csoportmunka)</p> <p>A kapott darabok számának vezetése (classdojo.com)</p>	<p>Tanulói értékelés: Kötetlen beszélgetés a foglalkozásvezető irányításával: elvárások, célok teljesülése</p> <p>Csoportmunka értékelése a tagok által</p> <p>A záró tesztsorok kitöltése, értékelése</p> <p>Tanári értékelés: Szóbeli visszajelzés</p> <p>A kép összeállítása a kirakósokból, a teljes kép összerakása</p>

ÉRTÉKELÉSI ÖSSZEFOGLALÓ

- **A projektmunka megkezdése előtt:**

Beszélgetés a következő kérdések mentén: Mit várok a projekttől? Mit tudok hozzáadni a projekt megvalósulásához? Képességek, előzetes tudás összegyűjtése.

TKM táblázat készítése Padlet online felület segítségével (padlet.com)

Tájékoztató a projektzáró tesztekéről

- **Mialatt a tanulók a projekten dolgoznak:**

Tanulói értékelés: A diákok az órák végén háromféle mosolyjellel értékelhetik azt, hogy hogyan érezték magukat a csoportmunkában. A visszajelzések nyilvánosak.

Tanári értékelés: Folyamatos visszajelzés szóban a csoportmunkáról.

A csoportok munkáját a foglalkozásvezető szóban értékeli. A jutalmazási rendszer egy kirakós darabjainak kiosztása. Maximálisan 3 kirakós darabot adhat a foglalkozásvezető akkor, ha a csoport időbeosztása megfelelő volt, mindenki egyformán részt vett a munkában, és az adott órai feladatot teljesítették.

- **A projektmunka befejeztével:**

Tanulói értékelés: Beszélgetés a következő kérdések mentén: A kitűzött célt elértem-e? Hogyan vettem részt a csoportmunkában? Miben fejlődtem? Mit csinálnék másképpen?

A mosolyjelekből következtethető visszajelzések összegzése.

A záró teszt sorok kitöltésével magukat és egymást is értékelik a diákok.

Tanári értékelés: Szóbeli visszajelzés a csoportok munkájáról.

A csoportok a munkájuk értékeléseként kirakós darabokat is kaptak. Ha egy csoport az összes darabot megkapta, akkor a kirakós összeállt. Ha nem, akkor a foglalkozásvezető felhívja a figyelmet arra, hogy miben kell legközelebb máshogy dolgozniuk. Kiosztja a teljes képhez szükséges hiányzó darabokat. A kirakós darabjai a témához kötődő képek.

Például:

<http://www.fortepan.hu/?tags=&x=0&y=0&view=query&lang=hu&q=Kalotaszeg+>

Képek száma:

- 76 950
- 82 386
- 86 916

<http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/img/2-739a.jpg>

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/8d/Festett_famennvezet_a_gyer%C5%91v%C3%A1s%C3%A1rhelyi_templomb%C3%B3l.jpg

A PROJEKT MENETE

MÓDSZERTANI ELJÁRÁSOK

A projekt időtartama alatt a diákok 5 csoportban dolgoznak. A feldolgozandó témakörök: Kalotaszeg néprajzi jellemzői a népzene, a néptánc, a hímzés, a szőttesek és a népi bútorkészítés témakörein keresztül. A diákok ezalatt az idő alatt megtanulják használni az online adatbázisokat, megismerkednek a kezelőfelületekkel, a keresés lehetőségeivel, a kinyerhető információk jellemzőivel. Megtanulnak információkat rendszerezni, kulcsszavak mentén keresni és szűrni, szűkíteni a keresést.

Az első alkalom előtt a foglalkozásvezető tájékoztatja a diákokat egy előfeltételről: mindenkinek rendelkeznie kell egy Google accounttal. Akinek nincs, annak megmutatja, hogy hogyan kell létrehozni.

1. óra:

Az első alkalom a résztvevő diákok számára bevezetés a hon- és népismeret által alkalmazott alapfogalmakba.

(Néprajztudományi szempontból, vagyis az általános iskolákban is tanított hon- és népismeret tantárgy szempontjából is a „hon” a Kárpát-medencét,

a „nép” a Kárpát-medencében élő összes nemzetiséget, népcsoportot, az „ismeret” pedig ezeknek a nemzetiségeknek, népcsoportoknak a hétköznapi életéhez kötődő témákat jelenti. Ezeknek a témáknak – pl. életmód: öltözködés, táplálkozás stb. és különböző szokások – a tárgyak és szóbeli közlések alapján történő vizsgálata lesz a néprajzi vizsgálat, mely alapvetően nem a jelenre, hanem egy bizonyos időszakra koncentrál – a 19. század vége, század eleji időszakra, azaz kb. 100-150 évvel ezelőttre. Fontos, hogy a foglalkozásvezető tisztázza a gyerekekkel azt is, hogy a néprajztudomány is élő tudomány, a jelen vagy a közelmúlt hétköznapi emberére is érvényesek, életmódjának leírására használhatóak ezek a módszerek, tehát amit ők egy nagyobb táj vizsgálatakor 10-150 évvel ezelőtti időszakból megismernek, az egy mai közösség leírására is alkalmazható.)

Az óra elején a foglalkozásvezető felméri az előzetes tudást, az ide kapcsolható más tantárgyakból összeszedhető tudásanyagot (énekek-zene, vizuális kultúra, történelem, magyar irodalom, természetismeret). A foglalkozásvezető segítségével elhelyezik térképen a tárgyalandó területet, Kalotaszeget. A szabad beszélgetés során összehasonlítják a természetismeret tantárgyból ismerős **földrajzi tájegység** fogalmát a **néprajzi tájegység** fogalmával. Megismerkednek a tárgyalt korról, a néprajzi tájegység alapvető társadalmi, gazdasági jellemzőivel. A beszélgetés végén rávezeti a diákokat arra, hogy milyen **néprajzi jellemzőkről** lehet szó egy néprajzi tájegység kapcsán.

A bevezető beszélgetés után a foglalkozásvezető megadja a témaköröket, amelyekkel a csoportok dolgozni fognak:

- népzene
- néptánc
- népi hímzés
- népi szövés – szőttesek
- népi bútorok, lakberendezés

Csoportalakítás: A gyerekek egy közös táblázatban az érdeklődésüknek megfelelően 1-5 skálán adnak pontszámot a témaköröknek. (5 = szívesen foglalkoznék vele, 1 = nem szívesen foglalkoznék vele) A csoportalakítás során a foglalkozásvezető ezeket a szempontokat tudja figyelembe venni:

ideális esetben minden témakörhöz azok a diákok gyűlnek, akik az adott témára 5-ös pontszámot adtak. Ha nincs a csoportalakításhoz elég 5 pontszámot adott diák, akkor a 4-es pontszámúakból választ a foglalkozásvezető. A csoportok kialakítása a foglalkozásvezető feladata, de mivel a gyerekek látják egymás pontszámait, ezért röviden meg lehet beszélni azt, hogy egy csoportalakítás során milyen kompromisszumokat kell kötni, és hogyan lesz mindenki számára érdekes az adott feladat végrehajtása. Fontos, hogy a csoportalakításnál ne a készségek, képességek szerint rendeződjenek csoportokba a diákok, hiszen egy szokatlan projektmunka során a motiváció alapja, hogy a gyerekek saját maguk számára is érdekes témát dolgozzanak ki.

Az óra végére a csoportok számára a foglalkozásvezető meghatározza, hogy milyen feladatokat kell végrehajtaniuk a projekt során:

- megismerik a saját témájukban Kalotaszeg jellemzőit;
- online adatbázisokban keresnek bemutatható anyagot;
- bemutatót és online tesztet készítenek a többi csoport számára.

A csoportoknak közös Google Drive felületre kell feltölteniük az elkészített anyagokat.

Segédanyagok:

Magyar Néprajzi Lexikon: Kalotaszeg címszó

<http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/2-1806.html>

Magyar Zoltán: *A magyar népi kultúra régiói II. Felföld, Erdély, Moldva*
Budapest, Mérték Kiadó, 2011. – Erdély, Kalotaszeg 177-188.

Online felület:

Google Drive

2. óra

A 2. óra során a diákok csoportokban dolgoznak. A foglalkozásvezető kiosztja számukra a megadott témához tartozó rövid ismeretterjesztő szöveget.

A csoportok feladata: először mindenki egyénileg végigolvassa a szöveget, és az alábbi jelöléseket alkalmazzák az értelmezéshez:

? – új, ismeretlen információ, utána kell nézni

+ – új információ, érthető a jelentése

Az egyéni olvasások után csoportban, összegyűjtik az ismeretlen szavakat, kifejezéseket, és online értelmező szótárban kikeresik azokat. Ha az egész szöveg érthető számukra, akkor a csoport egy fürtábrát készít. Ez lesz az első olyan anyag, amely felkerül a Google Drive-ra az alkalom végén.

Segédanyagok:

Magyar Néprajzi Lexikon címszavai:

- kalotaszegi táncok, <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/2-1811.html>
- kalotaszegi szőttesek, <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/2-1810.html>
- kalotaszegi hímzések, <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/2-1809.html>
- kalotaszegi bútor <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/2-1808.html>

Magyar néprajz VI. Népzene, néptánc, népi játék – Erdély, Kalotaszeg

<http://mek.niif.hu/02100/02152/html/06/6.html#10>

Online felület:

<https://bubbl.us/> - fürtábra készítés

<http://mek.oszk.hu/adatbazis/magyar-nyelv-ertelmezo-szotara/elolap.php> - értelmező kéziszótár a kereséshez

3. óra

Az előző órán megismert alapvető információkból a csoportok fürtábrát készítettek. Ez a fürtábra lesz a vázlata a készítendő prezentációnak. A prezentációhoz ezen az alkalmon keresnek a diákok az **online adatbázisok**ban képeket, videókat, hangfelvételeket, szövegeket.

A foglalkozásvezető ezen az órán bemutatja az adatbázisok listáját, és egy rövid ismertetőt ad a keresőfelületek működéséről.

A csoportok a keresés előtt kiválasztanak a fűrtábráikról bizonyos kulcsszavakat, melyek a keresésben segítségükre lesznek.

Fontos az alábbiak betartása:

- a csoport határozza meg előre a célt, hogy milyen jellegű információt fognak keresni, és azt mire fogják használni
- osszák fel egymás között a forrásokat
- tartsák be a feladatra kijelölt időt (a kijelölt idő mennyiségét a készüléstől függően a foglalkozásvezető határozza meg)

A keresés, főleg eleinte nem lesz könnyű. A diákok érezhetik úgy, hogy vagy túl sok adatot találtak, vagy éppen túl keveset a témájukhoz. Fontos tudatosítani bennük, hogy az első esetben később tudnak majd szelektálni, a második esetben pedig lehet, hogy csak új kulcsszóval kell próbálkozniuk.

Az óra végére a csoporttagok összegyűjtöttek egy adathalmazt, melyet meg kell osztaniuk egymással a Google Drive csoportmappában.

Online adatbázisok listája: (a gyűjtemények elérhetősége a projektleírás végén olvasható)

Néprajzi Múzeum Fotótár

Hagyományok Háza Utolsó óra gyűjtések

MTA Zenetudományi Intézet Folklor gyűjtemények

Szabadtéri Néprajzi Múzeum – Fotótár, gyűjtemények

4. óra

A 4. óra két részből áll. Az első részben rövid betekintést kapnak a diákok a prezi program használatába, működtetésébe.

A második részében a felgyűjtött adatokat kell a diákoknak rendszerezni, szelektálni úgy, hogy egy **prezentációt** tudjanak készíteni.

A foglalkozásvezető felhívja a figyelmüket a következőkre:

- A prezentáció maximális időtartama 10 perc

- Törekedjenek arra, hogy a lehető legtöbb szöveges információt képpel, videóval vagy egyéb módon illusztrálják is
- A prezentáció elkészítésekor is dolgozzanak csoportban: habár csoportonként egy bemutatót kell készíteniük, készüljenek úgy, hogy a bemutató megtartásakor a csoporttagok egymás után beszéljenek, a diákat egymás között felosztva.
- A diákok az óra végén töltsék fel a drive-ra a prezentációkat, és egyelőre csak saját csoporton belül és a foglalkozásvezetővel osszák meg a kész anyagot. A foglalkozásvezető pedagógus így ellenőrizni tudja a projektek állását, és segíteni tud a csoportoknak a prezentációk helyes feldolgozásában.

Online felület:

prezi.com

5. óra

Az 5. órán kell a csoportoknak elkészíteniük a bemutató utáni online ellenőrző tesztet.

Az óra elején a foglalkozásvezető felhívja a figyelmet arra, hogy ha az elmúlt alkalom során nem sikerült befejezni a prezentációt, vagy van esetleg olyan dolog, amit a diákok módosítanának, akkor az óra végén erre van még lehetőségük. Ugyanekkor körbe is jár és röviden értékeli az elküldött prezentációkat, kiemeli a pozitívumokat, és megmutatja az óra végén esetlegesen javítandó részeket.

Az óra első részében a foglalkozásvezető megismertet a diákokkal néhány olyan online lehetőséget, amellyel különböző feladattípusok, tesztek készíthetők. Az ismertető után a diákok a csoportjukkal dolgoznak.

Az elkészült feladatsort, tesztet vagy keresztrejtvényeket el kell menteniük.

Online felület:

<https://learningapps.org>

<https://crosswordlabs.com>

6-7. óra

Ezekon az órákon kerül sor a bemutatókra. A csoportok az óra végén megosztják egymással a prezentációkat. Az egyes bemutatók után rövid megbeszélés, kérdésfeltevés a foglalkozásvezető irányításával.

8. óra

Miről tanultunk? Mi volt a projekt célja? Elértük-e a kitűzött célt?

A projekt záró alkalma során minden csoportnak ki kell töltenie a másik 4 csoport által készített tesztet, melyen lemérhetik, mennyire volt sikeres a tudásátadás, a bemutató mennyire volt informatív.

A tesztek kitöltése után a kapott eredményeket, pontszámokat összegzik a diákok. Habár ez a csoportok közötti versenyként is megjelenhet, a foglalkozásvezetőnek érdemes felhívnia a diákok figyelmét arra, hogy a gyengébb pontszám jelentheti azt is adott esetben, hogy az információ nem megfelelően volt prezentálva.

A PROJEKT RÉSZLETEI

SZÜKSÉGES KÉSZSÉGEK

Környezetismeret: a tájegységek, illetve a domborzati térkép ismerete

Magyar irodalom: az irodalmi fogalmak közül a „nép” előtagú fogalmak ismerete, vagyis népmese, népmonda

Ének-zene: népdal, néptánc

A PROJEKTHEZ SZÜKSÉGES ANYAGOK ÉS ESZKÖZÖK

TECHNOLÓGIA – HARDVER

okostelefon / számítógép, interaktív tábla, projektor, internet hozzáférés

TECHNOLÓGIA – SZOFTVER

Bubbl.us: <https://bubbl.us>

Classdojo: <https://classdojo.com>

Crossword Labs: <https://crosswordlabs.com/>

Google Drive

Learning Apps: <https://learningapps.org/>

Padlet: <https://padlet.com/>

Prezi: <https://prezi.com/>

NYOMTATOTT ANYAGOK (Pl. tankönyvek.)

BORSOS Balázs – MAGYAR Zoltán: *A magyar népi kultúra régiói II. Felföld, Erdély, Moldva* Budapest, Mérték Kiadó, 2011.

INTERNETES FORRÁSOK, ALKALMAZÁSOK

Folkrádió: <https://folkradio.hu/radio/>

Hagyományok Háza Utolsó óra gyűjtések:

http://www.hagyomanyokhaza.hu/main/mediatar/utolso_ora/

A magyar nyelv értelmező szótára: <http://mek.oszk.hu/adatbazis/magyar-nyelv-ertelmezo-szotara/elolap.php>

MTA Zenetudományi Intézet Folklór gyűjtemények: <http://db.zti.hu/regi.htm>

Magyar néprajz VI. – Népzene, néptánc, népi játék:

<http://mek.niif.hu/02100/02152/html/06/index.html>

Magyar Néprajzi Lexikon: <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/index.html>

Néprajzi Múzeum Fotótár: <http://gyujtemeny.neprajz.hu>

Szabadtéri Néprajzi Múzeum – Fotótár, gyűjtemények:

<http://skanzen.hu/hu/a-skanzen/gyujtemenyek>

Youtube: <http://youtube.com>